

DOLÇA PIETAT!

La justícia us havia condemnat a tots set: entre la vostra pena i la dels altres hi havia un trànsit infinit; la justícia havia considerat que entre el vostre delictes i el dels altres hi anava tant com de la vida a la mort.

Però la dolça pietat va arribar a la cel·la dels teus companys i ells oïren les paraules d'Isaïas: Alegreu-vos, sorrals del desert! Que el desert palpiti de goig, que les terres ermes del Jordà es tornin espessa selva! —Però tu ¿què vas fer, ànima desventurada, que la dolça pietat recula quan es recorda del teu crim?

Diuen que vas matar; però amb això no n'hi ha prou. Demà també et mataran a tu, i els que et matin encara cobriran el seu sou per matar-te. N'hi ha que dormiran més tranquils quan sàpiguen ben bé del cert que ja t'han mort.

La pietat del rei recula afrontada al davant del teu crim: el rei és cristià i sap que tu has faltat al manament de la llei de Déu que diu: No mataràs; lo que per la teva desventura no sap el rei és que ell també hi faltará quan et mati a tu.

No has oït el clam dels fariseus? No el mata el rei ni el mata el botxí, diuen, és la llei qui el mata. Però la llei és una abstracció, i la dolça pietat no és llei ni és abstracció, que és substància humana. I la dolça pietat, que és més que la llei, ens diu: Posar un dia de presó és castigar, posar trenta anys i cent anys de presó és castigar, però donar la mort no és castigar: matar és matar.

Tu no ets Jesús, però tampoc no es pot dir que no hi ha res de Jesús en tu. La teva acció és abominable, i mai podrà ser noblement glorificada; però en la teva ira hi va haver una tràgica claror d'ideal encesa per tots. I si ara et maten no és per lo molt que hi va haver de Barrabàs en la teva acció, sinó per l'espurna que hi va haver en tu de Jesús.

Ja feia dos anys que no mataven els criminals, perquè la pietat del rei era tota la dolça pietat humana. El cor se'ns havia fet prou gran perquè hi capigués fins la pietat per l'assassí. Els fariseus callaren; però un home va encendre l'ideal al mig del mar i, saps la llei?, doncs la llei sola li va ensorrar quatre bales al cap.

Entra a la capella: quan et prenen l'única vida que els teus sentits humans et poden fer entendre, vindran a parlar-te d'una altra que, si no té cap més realitat, tindrà la de justificar que et puguin pendre aquesta. L'altra vida és una dolça ficció per a l'home tip: li estalvia l'horror de la mort. Però tu, que ara no te'n pots estar de pensar en la mort ¿què n'has de fer d'aqueixa il·lusió d'una altra vida?

Ara sabràs que només n'hi ha una d'esperança: la que tu vas pendre al que vas matar, la que et prenen a tu aquells que et maten. Mentre vivim som com si fóssim immortals; ara per a tu no hi ha més immortalitat que l'esperança que se'ls bolqui el cor al rei i als altres.

Tu moriràs per la barbàrie dels que no veuen que, si no està en ells donar la vida, no hi pot estar privar-te'n a tu. No hi ha consol humà contra la mort: el que no digui que voldria viure sempre, o és un covard, o un mentider. Adéu, germà!, per dolent que hakis sigut, germà en vida perquè els teus ulls ploraven com els meus ulls, perquè l'amor que hi havia en tu era com el meu amor!

Lo que demà els homes faran amb tu és lo més horrible que poden fer els homes: la finalitat del seu acte serà matar-te a tu. Ningú el sap el secret de la teva vida: només saben que quan ja t'hagin mort els homes serem tan imperfectes com abans, però en la nostra consciència hi haurà un horror més.

Escribes i fariseus que demaneu irats la mort d'aquest home: No hi crec en la vostra fortalesa, mateu de por. Perquè en el càstig encara hi pot haver una reparació; quan mateu ja no hi ha reparació possible, només hi ha venjança.

No ens fareu callar en la nostra guerra contra la mort. La dolça pietat que ens enamora se'ns esbrava desafortadament. Per mal que ens feu, les vostres cadenes no ens privaran de pensar que res hi ha més dolç en la vida que perdonar un enemic. Tireu, descarregueu les vostres armes, sembradors d'odis, fosca raleia. Que si algun dia us arribem a tenir a les nostres mans, a vosaltres, fariseus, i al rei que mata, serà sempre la nostra dolça pietat la que us aplicarem i no la vostra.

Article publicat en *El Poble Català* (Barcelona) (14-1-1912).

Extret de: COROMINES, Pere, *Obres completes*. Recopilació i notes de Joan Coromines. Pròleg de Domènec Guansé. Barcelona: Selecta, 1972, pp. 1.456-1.457. (Biblioteca Perenne; 27)